

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/9/2019
Identifikačné číslo spisu: 5117208439
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5117208439.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: PROTEL, s.r.o., so sídlom Majerská cesta 96, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 021 571, zastúpeného zástupcom Advokátska kancelária Mrázovský & partners, s.r.o., so sídlom Mariánske námestie 2, 010 01 Žilina, IČO: 36 855 278, proti žalovanému: Stredoslovenská distribučná, a.s. (predchádzajúce obchodné meno Stredoslovenská energetika - Distribúcia, a.s.), so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, 010 47 Žilina, IČO: 36 442 151, zastúpenému zástupcom AKMG, s.r.o., so sídlom Dolná 6A, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 800 589, o zaplatenie 62.591,46 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 18Cb/62/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 26. septembra 2018, č. k. 13Cob/29/2018-330, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 26. septembra 2018, č. k. 13Cob/29/2018-330 a rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 8. septembra 2017, č. k. 18Cb/62/2017-215 vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o nároku na náhradu trov konania z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 08.09.2017, č. k. 18Cb/62/2017-215, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 62.591,46 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 53.899,01 Eur od 11.09.2016 do zaplatenia a úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 8.692,45 Eur od 05.05.2017 do zaplatenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V časti uplatnených úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 8.692,45 Eur za obdobie od 08.03.2017 do 04.05.2017 bola žaloba zamietnutá. Samostatným výrokom žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že žalobca je prevádzkovateľom fotovoltaickej elektrárne Vigľaš s celkovým inštalovaným výkonom 999,2 kW, nachádzajúcej sa v katastrálnom území Vigľaš na pozemku parc. KNC č. XXXX/XX, t. j. výrobcom elektriny z obnoviteľných zdrojov. Žalovaný je prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je pripojený žalobca. Okresný súd

zdôraznil, že Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“) vydal vyhlášku, ktorou od 01.01.2014 zaviedol pre výrobcov elektriny novú platbu s názvom - „platba za prístup do distribučnej sústavy“ (tzv. G-komponent). Túto platbu mali povinnosť uhrádzať všetci výrobcovia elektriny bez ohľadu na to, či prístup do distribučnej sústavy využívajú, alebo nie, resp. bez ohľadu na to, či uzatvorili so žalovaným zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy alebo nie. Pre roky 2014 až 2016 vydal ÚRSO cenové rozhodnutie č. 0024/2014/E zo dňa 28.11.2013, č. 0015/2015/E zo dňa 28.11.2014 a č. 0013/2016/E zo dňa 27.11.2015, ktorými bola stanovená 12-mesačná rezervovaná kapacita za príslušný rok (2014, 2015, 2016). Cenové rozhodnutia stanovili 12 mesačnú rezervovanú kapacitu v rovnakej výške 4.845,60 Eur/MW/mesiac. Bolo preukázané vystavenie faktúr žalovaným žalobcovi na mesačnej báze za platbu za prístup, ktoré boli zo strany žalobcu uhradené.

3. Okresný súd zistil, že v zmysle Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 22. júna 2016, PL. ÚS 17/2014-132, je právna úprava platby za prístup do distribučnej sústavy neústavná, pretože povinnosť výrobcov elektriny uhrádzať platbu za prístup do distribučnej sústavy môže vzniknúť len na základe uzavretej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a ÚRSO nebol splnomocnený na vydanie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorým by ustanovil výrobcom elektriny povinnosť platiť platbu za prístup do distribučnej sústavy aj v prípade, že títo nemajú uzavretú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy. Toto rozhodnutie Ústavného súdu SR bolo publikované dňa 21.07.2016 v Zbierke zákonov, čím sa stalo všeobecne záväzným. Uvedené rozhodnutie Ústavného súdu SR potvrdilo, že kto nemal uzatvorenú zmluvu o prístupe, tak nemal povinnosť uhrádzať platbu za prístup s tým, že podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR účinky jeho rozhodnutia o nesúlade právneho predpisu pôsobia spätne, t. j. ex tunc aj na situácie, ktoré predchádzali jeho vydaniu. Podľa Nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 22.06.2016, PL. ÚS 17/2014-132, je poplatok za prístup do distribučnej sústavy (G-komponent), ktorý bol stanovený v rámci údajnej pôsobnosti ÚRSO vo vyhláške č. 221/2013 Z. z. a ktorý si žalovaný v zmysle § 26 ods. 23 vyhlášky č. 221/2013 Z. z. od žalobcu uplatňoval, protiústavný. Pokiaľ išlo o platby, ktoré boli vyberané a fakturované za obdobie ešte pred rozhodnutím Ústavného súdu SR, okresný súd poukázal na to, že je potrebné vychádzať zo zjednocujúceho stanoviska pléna Ústavného súdu SR PLz. ÚS 1/06-4, ktoré otázku účinkov rozhodnutia ústavného súdu vyriešilo tak, že „hmotnoprávne účinky nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky nastávajú pre všetkých účastníkov konania ex tunc“. Okresný súd skonštatoval, že žalobca po vyhlásení Nálezu ÚS SR zo dňa 22.06.2016 faktúry prestal uhrádzať, avšak žalovaný faktúry č. 7500108031 až 7500108034 jednostranne započítal, čo vyplývalo z Oznámenia o jednostrannom započítaní vzájomných pohľadávok zo dňa 11.08.2016, 16.09.2016, 11.10.2016 a 11.11.2016 a následné faktúry žalobca uhradil z dôvodu hrozby odstúpenia od zmluvy.

4. Okresný súd uviedol, že sporným bolo posúdenie pojmu pripojenie a prístup do distribučnej sústavy. Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike, ako aj zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby v znení neskorších predpisov striktné rozlišuje medzi pripojením a prístupom do distribučnej sústavy. Ide o dve úplne odlišné záležitosti. Preto sa zaoberal uvedenými pojmami, ako aj obsahom zmluvy, nakoľko zmluvu považoval za nutné posudzovať podľa obsahu a nie podľa názvu a zároveň sa zaoberal aj vôľou zmluvných strán.

5. Okresný súd mal za to, že zo špecifikácie predmetu zmluvy o pripojení jednoznačne vyplýva, že nejde o zmluvu o prístupe. Nebolo preukázané uzavretie zmluvy o prístupe, ktorá je špecifickou zmluvou a ktorá musí spĺňať náležitosti podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Neexistuje žiadne zákonné ustanovenie, ktoré by vyžadovalo pre dodávku elektriny s právom na podporu uzatvorenie zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy. Okresný súd zvýraznil tvrdenia žalobcu, ktorý uviedol, že výrobca elektriny odovzdáva vyrobenú elektrinu prevádzkovateľovi distribučnej sústavy v tzv. odovzdávacom mieste (t. j. mieste fyzického pripojenia do distribučnej sústavy). Výrobca elektriny distribučnú sústavu nevyužíva a ani ju využívať nepotrebuje a jeho jediným odberateľom môže byť iba žalovaný. Z tohto preto ani nemal dôvod, prečo by žalobca takúto zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny so žalovaným uzatváral a žalovaný potvrdil, že so žalobcom nebola uzavretá žiadna zmluva o prístupe do distribučnej sústavy. Ak vykonal žalobca platby žalovanému bez uzavretej zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy, tak podľa aj nálezu Ústavného súdu SR išlo o

plnenie bez právneho dôvodu. Okresný súd tento stav posúdil ako stav bezdôvodného obohatenia, ktoré je žalovaný povinný vrátiť žalobcovi, ak zmluva o prístupe nebola uzavretá, tak žalobca nebol povinný platiť a jeho povinnosť nevyplýva zo žiadneho zákonného ustanovenia alebo vyhlášky, čo konštatoval aj Ústavný súd SR.

6. Okresný súd za aplikácie § 34, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 266 ods. 1, § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka nemal ani preukázané to, že by žalobca prejavil vôľu uzavrieť zmluvu o prístupe. Zo žiadneho dôkazu vykonaného pred okresným súdom nevyplývalo uzavretie zmluvy o prístupe ani v ústnej forme. Okresný súd preto uzavrel, že medzi stranami sporu nebola uzavretá žiadna zmluva o prístupe. Zo zmluvy o pripojení jednoznačne vyplynul len predmet týkajúci sa pripojenia a nie prístupu. Preto vykonaným dokazovaním okresný súd posúdil nárok žalobcu za opodstatnený.

7. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, napadnutým rozsudkom zo 26.09.2018, č. k. 13Cob/29/2018-33, rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 08.09.2017, č. k. 18Cb/62/2017-215 vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 62.591,46 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 53.899,01 Eur od 11.09.2016 do zaplatenia a úroky z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 8.692,45 Eur od 05.05.2017 do zaplatenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku v spojení s výrokom, podľa ktorého žalobcovi sa priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, potvrdil. Žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

8. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým bol viazaný, keďže nezistil dôvody pre zopakovanie vykonaného dokazovania, resp. pre jeho doplnenie.

9. Vo vzťahu k aplikácii nesprávneho právneho predpisu - keď okresný súd aplikoval zákon č. 251/2012 Z. z. a zmluva medzi stranami sporu bola uzavretá za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. - odvolací súd uviedol, že v danom prípade bolo potrebné vychádzať práve zo zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Ak aj žalovaný poukazoval na to, že okresný súd použil zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike, tak okresný súd v odsekoch 44., 45., 46 odôvodnenia len porovnával právnu úpravu zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike s právnou úpravou zákona č. 251/2012 Z. z. s konštatovaním, že aj právna úprava zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení účinnom od 01.01.2011 do 31.07.2012, rovnako ako právna úprava zákona č. 251/2012 Z. z. rozlišovala medzi pripojením do distribučnej sústavy a prístupom do distribučnej sústavy.

10. Krajský súd ďalej zdôraznil, že v prejednávanej sporovom prípade bolo podstatné vyriešiť právnu otázku, a to či medzi stranami sporu existuje obchodno-právny vzťah založený zmluvou o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcií elektriny. V danej veci boli relevantné ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., na ktoré poukazoval aj okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku, ku ktorým zákonným ustanoveniam patrí § 2 písm. a) bod 12.2, § 2 písm. b) bod 4, § 26 ods. 3, § 26 ods. 5, § 27 ods. 1 písm. b), § 27 ods. 2 písm. a) zákona č. 251/2012 Z. z. Na základe zmluvy o prístupe prevádzkovateľ distribučnej sústavy umožňuje účastníkovi využívať distribučnú sústavu v dohodnutej kapacite a vyrobenú elektrinu prepraviť konkrétnemu subjektu, resp. odberateľovi. Zmluvou o pripojení sa prevádzkovateľ distribučnej sústavy nezaväzuje prepraviť elektrinu, iba zabezpečiť v sústave kapacitu na pripojenie a následne po splnení podmienok pripojiť zariadenie výrobcu k distribučnej sústave. Odvolací súd dodal, že Zmluva o prístupe a Zmluva o pripojení sú preto dva rôzne zmluvné inštitúty, ktoré sa líšia vzhľadom na ich výslovnú zákonnú definíciu, resp. ich predmet. Pokiaľ išlo o Zmluvu o pripojení uzavretú medzi žalobcom a žalovaným, krajský súd konštatoval, že jej predmetom bol záväzok žalovaného zabezpečiť a umožniť žalobcovi za podmienok dohodnutých v tejto zmluve pripojenie zariadení žalobcu do distribučnej sústavy žalovaného a nie prístup do distribučnej sústavy.

11. Krajský súd sa vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti stotožnil so záverom okresného súdu, ktorý rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi žalovanú istinu spolu s príslušenstvom ako pohľadávku žalobcu z titulu bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného

neoprávneným účtovaním platieb za prístup do distribučnej sústavy žalobcovi. A to v nadväznosti na konštatáciu účinkov Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 17/2014 zo dňa 22. júna 2016 ex tunc, t. j. keď jeho účinky sa vzťahujú aj na situácie, ktoré vznikli pred vydaním tohto rozhodnutia, pretože prednosť má princíp ústavnosti. Krajský súd preto rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch, t. j. aj v závislom výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania potvrdil ako vecne správne rozhodnutie za vzatia do úvahy skutočnosti, že samostatnými odvolacími dôvodmi nebol napadnutý výrok o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, preto ako výrok závislý od výroku vo veci samej bol rovnako potvrdený krajským súdom ako súdom odvolacím. Výrok o trovách konania odvolacieho súdu sa zakladá podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C. s. p.

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (č. l. 368), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ C. s. p. Žalovaný žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne, alternatívne, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

13. Podľa žalovaného (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. má byť daná vo vyriešení právnych otázok týkajúcich sa:

a/ právneho posúdenia existujúceho zmluvného vzťahu medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny (teda v právnom posúdení zmluvy o pripojení),

b/ v spojení s právnym posúdením ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. v kontexte príslušných ustanovení zákona č. 656/2004 Z. z. a

c/ v nadväznosti na ustanovenie § 96 zákona č. 251/2012 Z. z., v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa ustanovenia § 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z. v spojení s príslušnými ustanoveniami tohto zákona, ďalej pravidiel trhu a Vyhlášky ÚRSO č. 221/2013 Z. z.

14. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. má byť daná v právnom posúdení účinkov nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014 v konaniach podľa článku 125 Ústavy SR o súlade právnych predpisov s ústavou.

15. V dovolaní žalovaný predovšetkým namietal, že súdy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenia zákona č. 251/2012 Z. z., pričom v čase uzavretia zmluvy o pripojení medzi stranami sporu bol účinný zákon č. 656/2004 Z. z. Podľa jeho názoru, pokiaľ právny vzťah vznikol za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., je potrebné v rámci právneho posúdenia tohto vzťahu vychádzať z právnej úpravy zákona č. 656/2004 Z. z.

16. Z uvedeného je podľa dovolateľa nedôvodné tvrdenie krajského súdu, podľa ktorého aplikáciu zákona č. 251/2012 Z. z. odôvodňuje tá skutočnosť, že platby za rozhodné obdobie boli vyberané za účinnosti zákona č. 251/2012 Z. z. a Vyhlášky ÚRSO č. 221/2013 Z. z., keďže zastáva názor, že pre posúdenie opodstatnenosti žalobcovho nároku mali konajúce súdy aplikovať zákon č. 656/2004 Z. z., a to vrátane posúdenia opodstatnenosti faktúr za prístup výrobcu do distribučnej sústavy vystavených žalobcovi žalovaným.

17. Súdy nižšej inštancie mali podľa žalovaného v zmysle ustanovenia § 96 zákona č. 251/2012 Z. z. skúmať, či zmluva o pripojení je v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z., alebo je s ním v rozpore a vyžaduje si jej uvedenie do súladu s novou právnou úpravou. Zákon č. 656/2004 Z. z. zakotvil povinnosť výrobcu uzavrieť zmluvu s prevádzkovateľom distribučnej sústavy o prístupe a o pripojení k sústave. Zároveň zákon č. 656/2004 Z. z. nespájal s výrobcou elektriny distribúciu elektriny. Logickým výkladom takom možno dospieť k záveru, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň ukladať povinnosť uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca zo zákona nie je oprávnený.

18. Žalovaný zároveň uviedol, že podľa jeho názoru má so žalobcom uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, na základe ktorej fakturoval žalobcovi platbu za prístup do distribučnej sústavy, a teda nie je možné prijať právny názor o bezdôvodnom obohatení. Podľa jeho názoru je potrebné zmluvu posudzovať podľa jej obsahu a nie podľa jej pomenovania, pričom odvolal sa na prílohu č. 1 k zmluve o

pripojení, v ktorej je stanovená maximálna rezervovaná kapacita pre odberné miesto č. 9100516. V rozsahu dohodnutej maximálnej rezervovanej kapacity následne žalovaný umožnil žalobcovi prístup do distribučnej sústavy.

19. Podľa dovolateľa nebolo v konaní sporné, že žalobca má na trhu s elektrinou postavenie výrobcu, ako aj odberateľa. Z ustanovení § 26 ods. 23 a 26 Výhlášky je zrejmé, že tieto sa majú vzťahovať aj na žalobcu ako výrobcu elektriny a súčasne aj odberateľa elektriny pripojeného do distribučnej sústavy žalovaného cez existujúce odberné miesto. Výhláška upravuje platbu za prístup do distribučnej sústavy tak, že jej výška závisí od toho, ktorá rezervovaná kapacita je vyššia, teda podľa toho, či má jeden subjekt vyššiu rezervovanú kapacitu z pohľadu výrobcu, alebo či je vyššia rezervovaná kapacita z pohľadu odberateľa, a to z dôvodu, aby sa zabránilo duplicitnému plateniu poplatku za prístup. Výkladom je podľa dovolateľa možné dospieť, že pojem „rezervovaná kapacita odberu elektriny“ je práve distribučná kapacita. Táto distribučná kapacita je spojená s odberom elektriny a nie s výrobou, či výrobcom elektriny.

20. Maximálna rezervovaná kapacita nielenže súvisí s pojmom prístup do distribučnej sústavy, ale dojednaním výšky maximálnej rezervovanej kapacity a jej využívaním je dojednaný aj prístup do distribučnej sústavy výrobcovi elektrickej energie. Z jednotlivých ustanovení Výhlášky je zrejmé, že pojem „distribučná kapacita“ predstavuje rezervovanú kapacitu pre odberateľa a nie pre výrobcu. Žalovaný pritom uviedol, že žalobca uhrádzal platbu za prístup do distribučnej sústavy ešte predtým, ako Výhláška určila spôsob platby za prístup do distribučnej sústavy výrobcom, a to práve preto, že tieto platby uhrádzal ako odberateľ elektrickej energie na základe faktúr, ktoré reflektovali dojednanú distribučnú kapacitu.

21. Dovolateľ je toho názoru, že nemohol dať existujúcu zmluvu o pripojení, ktorá v sebe subsumuje aj zmluvu o prístupe, do súladu s ustanovením § 26 zákona č. 251/2012 Z. z., ktorý upravuje základné zmluvné vzťahy na trhu s elektrinou, nakoľko tieto zmluvné typy upravujú odlišné práva a povinnosti účastníkov zmluvy, pričom aj jednotliví účastníci takýchto zmlúv sú odlišní od strán predmetného sporu. V zmluve o pripojení je dohodnutá a zadaná maximálna rezervovaná kapacita pre výrobné miesto, rovnako tak sú zadaní aj účastníci zmluvného vzťahu, pričom výška poplatku za prístup v zmluve dohodnutá nie je, nakoľko takýto poplatok v čase uzatvárania zmluvy o pripojení neexistoval. Podľa žalovaného je zmluva o pripojení, ktorá podľa jeho tvrdenia subsumuje aj zmluvu o prístupe, v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z.

22. Zároveň žalovaný uviedol, že pokiaľ zákon nepriznáva výrobcovi elektriny právo na distribúciu elektriny, nemôže mu zároveň priznať právo (a uložiť povinnosť) uzatvoriť takú zmluvu, predmetom ktorej bude právo, na ktoré výrobca nie je zo zákona oprávnený. Poukázal pritom na legálnu definíciu pojmov „výrobca elektriny“ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 1 zákona č. 251/2012 Z. z.) a „odberateľ elektriny“ (obsiahnutú v § 3 písm. b/ bod 7 zákona č. 251/2012 Z. z.), z ktorých má byť evidentné, že tieto subjekty majú odlišné postavenie na trhu s elektrinou s odlišnými právami a povinnosťami, a preto je nemysliteľné a priam v rozpore s logikou, aby tak odlišné subjekty mohli uzatvoriť totožný zmluvný typ s totožnými právami a povinnosťami, pričom ich postavenie bude nemenné, to znamená v rámci rovnakého zmluvného typu, kde sú definované podstatné náležitosti a charakter strán zmluvy, bude na jednej strane stáť prevádzkovateľ distribučnej sústavy a na druhej strane buď výrobca elektriny alebo odberateľ elektriny s úplne rovnakými právami a povinnosťami, avšak s úplne iným statusom. Podľa žalovaného by tak mal výrobca elektriny postavenie ako odberateľ elektriny a naopak, pričom takýto výklad považuje za neprijateľný.

23. Žalovaný v dovolaní poukázal aj to, že ústavný súd posudzoval otázku nesúladu ustanovenia § 26 ods. 23 Výhlášky okrem iných so zákonom č. 251/2012 Z. z. o energetike. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 656/2004 Z. z., ktorú dovolateľ považuje za rozhodnú, nebola ústavným súdom vôbec posudzovaná, v dôsledku čoho sa podľa jeho názoru ústavný súd nevyjadril k otázke zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy v kontexte zákona č. 656/2004 Z. z., rovnako tak neposudzoval a nevyjadril sa k otázke podstatných náležitostí takejto zmluvy alebo jej formy v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z.

24. V kontexte uvedeného podľa žalovaného súdy nižšej inštancie opomenuli tú skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy o pripojení bolo povinnosťou výrobcu elektriny uzatvoriť zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy, a nie fakultatívnou možnosťou, ako to uviedol okresný súd. Dovolateľ skonštatoval, že sa tak jedná o presne opačnú situáciu, než z ktorej vychádzal ústavný súd. Preto opätovne zdôraznil, že zmluva o prístupe do distribučnej sústavy uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je obsiahnutá v zmluve o pripojení.

25. V ďalšej časti dovolania žalovaný polemizoval so závermi ústavného súdu, ktoré vyslovil v náleze sp. zn. PL. ÚS 17/2014, keď uviedol, že jeho záver o tom - že jediným právnym titulom oprávňujúcim prevádzkovateľov distribučnej sústavy vyberať od výrobcov elektriny platby za prístup do distribučnej sústavy je uzatvorená zmluva o prístupe distribučnej sústavy a distribúcii elektriny - nemá oporu v príslušných ustanoveniach zákona č. 251/2012 Z. z., v ustanoveniach Pravidiel trhu a ani v prameňoch práva Európskej únie.

26. Dovolateľ zároveň vytýkal ústavnému súdu, že sa vo svojom náleze s otázkou možnosti uzatvorenia zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom distribučnej sústavy vôbec nezaoberal a jej dovoľenosť priamo prezumoval. Takýmto výkladom ústavný súd založil stav, v rámci ktorého výrobcovia na území Slovenskej republiky nemôžu mať faktický prístup do distribučnej sústavy, nakoľko výrobcovia a prevádzkovateľ distribučnej sústavy takúto zmluvu neuzatvárajú a ani ju uzatvárať nemôžu. Vzhľadom na právny názor ústavného súdu, ktorý prevzali súdy nižšej inštancie do svojich rozhodnutí, bude žalovaný nútený maximálnu rezervovanú kapacitu výrobcovi sústavne zabezpečiť, avšak neumožní mu ju aj využívať. Takýto stav nekorešponduje s vnútroštátnou právnou úpravou energetiky a ani so smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktoré stanovujú okrem iného aj pravidlá otvoreného prístupu na trh.

27. Výklad, ktorý poskytol ústavný súd vo svojom náleze, keď spojil prístup s distribúciou a s distribučnou kapacitou, podľa dovolateľa úplne znemožnil prístup pre výrobcov elektrickej energie do distribučnej sústavy. Dôsledná aplikácia tohto názoru bude mať podľa dovolateľa nezabezpečenie otvoreného vnútorného trhu s elektrinou. Pritom zvýraznil, že všeobecnú záväznosť rozhodnutí ústavného súdu vydaných podľa čl. 125 a čl. 128 ústavy nemožno zamieňať s absolútnou nedotknuteľnosťou jeho rozhodnutí. Uvedené platí o to viac v situácii, keď je rozhodnutie ústavného súdu v rozpore s hmotným právom, ako je to v prípade nálezu sp. zn. PL. ÚS 17/2014, v ktorom ústavný súd nerozlišoval zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (podľa § 26 ods. 5 zákona č. 251/2012 Z. z.) a zmluvu o prístupe do sústavy (§ 27 ods. 1 písm. b/ zákona č. 251/2012 Z. z.), čím založil úplne iný právny stav, aký sa nachádza v hmotnom práve. Nerozlišovanie týchto zmluvných typov má za následok, že všeobecné súdy spájajú pojem prístup do distribučnej sústavy s právom na distribúciu, čo je pre výrobcu z povahy veci vylúčené, a je to v rozpore s právami a povinnosťami výrobcu podľa zákona č. 656/2004 Z. z. a aj podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

28. Zároveň žalovaný v dovolaní poukázal na zákona č. 309/2018 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 1. januára 2019 novelizovali zákony č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a č. 251/2012 Z. z.

29. Dovolateľ namietal aj nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu ohľadom účinkov nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2014 (v tejto časti má byť podľa dovolateľa dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. - pozn. odvolacieho súdu).

30. V dovolaní poukázal na to, že v prospech účinkov nálezu ústavného súdu ex tunc sú rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. 1Obdo/8/2006, 1Obdo/12/2006 a 4Obdo/28/2008. Uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu dopadajú na tie súdne konania, v ktorých ústavný súd vyjadril svoj právny názor na ex tunc účinky nálezu v zjednocujúcom stanovisku, na ktoré odkazuje aj odvolací súd (t. j. v stanovisku pléna ústavného súdu

sp. zn. PLz. ÚS 1/06 - pozn. dovolacieho súdu). Tieto súdne konania sa však podľa dovolateľa nedajú použiť na rozhodovanú vec.

31. Naopak, v prospech účinkov nálezu ústavného súdu ex nunc sú podľa žalovaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/69/2012, 1TdoV/6/2013 a 6Tdo/11/2013.

32. Žalovaný vytýkal súdom nižšej inštancie, že svoj právny názor založili na jednom rozhodnutí ústavného súdu, pričom podľa jeho názoru z ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu vyplýva presný opak, a to že nálezy ústavného súdu vo veci nesúladi právnych predpisov majú účinky ex nunc. Zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06 označil dovolateľ za ojedinelé rozhodnutie, ktoré nemôže bez ďalšieho zakladať stav tzv. prekonanej judikatúry.

33. K rovnakému záveru podľa žalovaného dospeli aj autori stanoviska katedry ústavného práva Právnickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, podľa ktorého je potrebné rozlišovať derogačné rozhodnutia vydané v konaní o súlade právnych predpisov na základe návrhu všeobecného súdu od derogačných rozhodnutí vydaných na základe návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, vlády Slovenskej republiky alebo prezidenta Slovenskej republiky, a teda je potrebné odlišovať, či ústavný súd realizuje tzv. abstraktnú kontrolu ústavnosti alebo konkrétnu kontrolu ústavnosti. Derogačný nález ústavného súdu v konaní o abstraktnej kontrole právnych predpisov má časové účinky do budúca (ex nunc).

34. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu (č. l. 449 spisu), dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalovaného proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu odmietol (prípadne zamietol) a priznal mu plnú náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že podstatná časť obsahu podaného dovolania je totožná s obsahom odvolania, o ktorom odvolací súd riadne konal a rozhodol.

35. Žalobca zastáva právny názor, že druhoinštančný a totožne aj prvoinštančný súd správne právne posúdili vec a dospeli k správnym skutkovým zisteniam a to tak, že sa dostatočne vysporiadali a správne aplikovali na predmetný právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zákon č. 251/2012 Z. z. namiesto zákona č. 656/2004 Z. z., čo potvrdil aj odvolací súd v napádanom rozhodnutí dovolateľom. Žalobca má za to, že prvoinštančný súd dokazovaním vykonaným procesne bezchybným spôsobom s následným správnym právnym posúdením veci jednoznačne zastabilizoval a dostatočným spôsobom odôvodnil v rámci odôvodnenia rozsudku v bodoch 43. až 46. právny záver o potrebe aplikácie zákona č. 251/2012 Z. z., ktorý práve z dôvodu, že v aplikačnej praxi podľa zákona i. 656/2004 Z. z. často dochádzalo k zámene pojmu pripojenie a prístup, upresnil v rámci novely zákonné definície pojmov prístupu do distribučnej sústavy a pripojenie do distribučnej sústavy. Tento právny názor zastal aj odvolací súd Krajský súd v Žiline v napádanom rozsudku zo dňa 26.09.2018, sp. zn. 13Cob/29/2018, ktorým potvrdil rozhodnutie Okresného súdu v Žiline zo dňa 08.09.2017, sp. zn. 18Cb/62/2017. Preto je žalobca názoru, že Krajský súd v Žiline ako súd odvolací správnym právnym posúdením veci zastabilizoval a dostatočným spôsobom odôvodnil stotožnenie sa s názorom súdu prvej inštancie keď prijal právny záver o potrebe aplikácie zákona č. 251/2012 Z. z., ktorý upresnil v rámci novely zákonné definície pojmov prístupu do distribučnej sústavy a pripojenie do distribučnej sústavy.

36. Žalobca ďalej poukázal na to, že predmetom právneho posúdenia plnenia žalobcu voči žalovanému bolo finančné plnenie, poskytnuté v období od 04 mesiaca 2014 do 12 mesiaca 2016 (ďalej aj „rozhodné obdobie“) titulom pôvodného ustanovenia 26 ods. 23 Vyhlášky ÚRSO v znení pred Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: PL ÚS 17/2014/132 zo dňa 22. júna 2016, teda v čase, kedy bol platný a účinný zákon č. 251/2012 Z. z. Pôvodný zákon č. 656/2004 Z. z., na ktorý odkazoval žalovaný v rámci právnej obrany, bol platný a účinný od 11.12.2004 do 01.01.2013, avšak v rozhodnom období uplatňovania nároku zo strany žalovaného titulom vyhlášky č. 221/2013 Z. z. bol platný a účinný zákon o energetike v znení novely 251/2012 Z. z. Podľa žalobcu nie je možné na posudzované právne vzťahy aplikovať už v rozhodnom období neplatný a neúčinný právny predpis.

37. K argumentácii žalovaného o uzatvorení alebo existencii údajnej dohody o prístupe do distribučnej

sústavy v ústnej podobe, resp. konkludentne, žalobca zásadne namietol akúkoľvek formu jej existencie. Dodal, že pri dodávke elektriny sa žiaden prístup do distribučnej sústavy nevyužíva a takéto konštatovanie žalovaného nemá žiadnu zákonnú oporu a je v priamom rozpore s Nálezom Ústavného súdu SR.

38. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpený podľa § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je dôvodný.

39. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

40. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

41. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

42. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená.

43. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

44. Vzhľadom na obsah dovolania, sa dovolací súd v prvom rade zameril na dovolací dôvod vyvedený z § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., kedy je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 08.06.2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 C. s. p., zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (rovnako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26.09.2017, sp. zn. 1Cdo/206/2016, bod 16).

45. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s

ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

46. Dovolací súd konštatuje, že žalobca v podanom dovolaní, dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., vymedzil tou skutočnosťou, že nesprávne právne posúdenie, spočíva v rozhodnutí konajúcich súdov pri posúdení existujúceho zmluvného vzťahu medzi žalovaným a žalobcom ako výrobcom elektriny, a to v právnom posúdení zmluvy o pripojení v spojení s právnym posúdením v kontexte príslušných ustanovení zákona č. 656/2004 Z. z. a v právnom posúdení zmluvy o prístupe do sústavy podľa príslušných ustanovení zákona č. 251/2012 Z. z. Vo vzťahu k tejto právnej otázke dovolateľ uviedol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že zo špecifikácie predmetu zmluvy o pripojení jednoznačne vyplýva, že nejde o zmluvu o prístupe.

47. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že o dovolaní podanom z vyššie uvedeného nesprávneho právneho posúdenia rozhodol dňa 20.11.2019 vo veci sp. zn. 3Obdo/18/2019, t. j. pred podaním dovolania dňa 04.12.2018 nebola dovolateľom nastolená otázka špecifikovaná v bode 13 tohto rozhodnutia v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Z tohto dôvodu dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného je podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., procesne prípustné.

48. Je nesporné, že zmluva o pripojení uzatvorená medzi žalobcom a dovolateľom, ktorá založila vzájomný právny vzťah medzi stranami sporu, vznikla za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z., ktorý zákon vo svojich ustanoveniach upravoval práva a povinnosti subjektov pôsobiacich na trhu s elektrinou, ako aj obsahoval definíciu jednotlivých pojmov, ktoré zákonodarca v predmetnom predpise použil.

49. Podľa § 2 písm. a/ bod 23.2. zákona č. 656/2004 Z. z. sa prístupom do sústavy alebo do siete rozumie prístup na základe zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny.

50. Podľa § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. je výrobca elektriny povinný uzatvoriť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave s prevádzkovateľom sústavy.

51. Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 656/2004 Z. z. je prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného povinný zabezpečiť spoľahlivé a bezpečné prevádzkovanie sústavy (písm. a/), zabezpečiť užívateľom distribučnej sústavy nediskriminačné podmienky na pripojenie k sústave (písm. b/), zabezpečiť prístup do sústavy na transparentnom a nediskriminačnom princípe s výnimkou plnenia povinností vo všeobecnom hospodárskom záujme (písm. c/) a uzatvoriť zmluvu o prístupe a zmluvu o pripojení k sústave, ak sú splnené technické a obchodné podmienky prístupu a pripojenia k sústave (písm. h/).

52. V nadväznosti na predmetnú úpravu je potrebné poukázať na prechodné ustanovenia obsiahnuté v zákone č. 251/2012 Z. z., keď podľa § 96 ods. 7 prvá veta zákona č. 251/2012 Z. z. zmluvy uzatvorené podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti. Uvedené sa týka aj zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu, ktorá bola dojednaná ešte za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z.

53. Žalovaný ako prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy bol podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku zmluvného vzťahu povinný na základe zmluvy umožniť pripojenie a zároveň prístup do distribučnej sústavy všetkým výrobcom elektriny za rovnakých (t. j. nediskriminačných) podmienok. Bez existencie takéhoto zmluvného vzťahu bezpodmienečne vyžadovaného zákonom č. 656/2004 Z. z. nemohol mať výrobca elektriny prístup do distribučnej sústavy a nemohol byť ani do nej pripojený.

54. V zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. nebolo možné, aby výrobca elektriny uzatvoril s prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy bez toho, aby súčasne neuzatvoril aj zmluvu o prístupe (resp. aby táto zmluva nebola súčasťou zmluvy o

pripojení). Bez uzatvorenia zmluvy o prístupe - ktorú zákon č. 656/2004 Z. z. priamo vyžadoval - by nemohol výrobca elektriny pôsobiť na trhu s elektrinou, keďže by nespĺňal zákonnú podmienku priamo vyplývajúcu z ustanovenia § 21 ods. 2 písm. a/ zákona č. 656/2004 Z. z. Zjednodušene povedané, aby mohol výrobca elektriny (t. j. žalobca) vyrábať elektrinu a dosahovať zisk z predmetu svojej činnosti ako základného znaku podnikania, musel rešpektovať zákonnú úpravu a splniť všetky podmienky stanovené zákonom č. 656/2004 Z. z. vrátane uzavretia zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy. Následne sa výrobca elektriny nemôže s úspechom brániť tvrdením, že jeho vôľou (resp. úmyslom) nebolo uzavrieť zmluvu o prístupe, keďže táto je obsahnutá už v tom, že chcel ako výrobca pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou, s ktorým je spojené splnenie všetkých zákonných podmienok (resp. povinností)

55. Povinnosti prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy umožniť výrobcovi elektriny pripojenie a prístup do distribučnej sústavy na základe zmluvy o prístupe a o pripojení k sústave predpokladanej zákonom č. 656/2004 Z. z. (k tomu viď ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/, ako aj § 24 ods. 2 písm. h/ zákona č. 656/2004 Z. z.) zodpovedá právo prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy požadovať od výrobcu elektriny odplatu za túto poskytnutú (zákonom predpokladanú a zároveň vyžadovanú) službu, vrátane platby za prístup.

56. Na tejto skutočnosti nemení nič ani zmena právnej úpravy obsahnutá v zákone č. 251/2012 Z. z., ktorý upravuje niektoré zmluvné typy medzi subjektmi vykonávajúcimi činnosť na trhu s elektrinou odlišne od zákona č. 656/2004 Z. z.

57. Ak však zmluva uzatvorená podľa § 656/2004 Z. z. nie je priamo v rozpore so zákonom č. 251/2012 Z. z., nebolo povinnosťou zmluvných strán uzatvoriť novú zmluvu, keďže táto ostáva platná. Ak bola medzi výrobcou elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy zmluva o prístupe a o pripojení k sústave podľa zákona č. 656/2004 Z. z., táto zmluva neodporuje novej právnej úprave, a preto nie je potrebné, aby medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená nová zmluva podľa zákona č. 251/2012 Z. z.

58. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri riešení nastolenej právnej otázky je potrebné vychádzať z toho, že platnosť právneho úkonu, resp. jeho neplatnosť možno posudzovať so zreteľom na okolnosti, ktoré existovali v čase jeho uskutočnenia. Uvedené znamená, že právny úkon, ktorý v čase jeho uskutočnenia zodpovedal všetkým zákonným požiadavkám a bol preto platný, sa v dôsledku skutočností, ktoré nastali po jeho vzniku nemôže stať dodatočne neplatným a naopak (rovnako aj 1MOBdoV/16/2006). Pokiaľ ide o obsah právneho úkonu, ustanovenie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti, a pre tento prípad zákon formuluje výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu povinnosť tieto pochybnosti odstrániť výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu slovne (nie len konkludentne podľa § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka) podrobiť skúmaniu i vôľu, resp. úmysel konajúcich osôb.

59. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je možné konštatovať, že sudy nižšej inštancie nesprávne aplikovali ustanovenie § 21 ods. 2 písm. a/ (ukladajúce výrobcovi elektriny povinnosť uzavrieť zmluvu o prístupe a o pripojení k sústave) v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ (ktoré ukladá rovnakú povinnosť prevádzkovateľovi regionálnej distribučnej sústavy) zákona č. 656/2004 Z. z., ak vyslovili, že medzi stranami sporu nebola zmluva o prístupe uzatvorená. Jej existencia podmieňovala oprávnenie žalobcu pôsobiť na otvorenom trhu s elektrinou ako výrobca elektriny. Zo skutkového stavu ustáleného súdmi nižšej inštancie pritom vyplýva, že žalobca pôsobil (a pôsobí) na trhu s elektrinou ako výrobca elektriny, a teda nepochybne pre výkon svojej podnikateľskej činnosti musel mať za účinnosti zákona č. 656/2004 Z. z. so žalovaným ako prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorenú zmluvu o prístupe a o pripojení do distribučnej sústavy.

60. Rozhodnutia súdov nižšej inštancie tak spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho je dovolanie žalovaného dôvodné.

61. Dovolateľ ďalej prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p. (bod 14 a body 29 až 33 tohto rozhodnutia), podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

62. V súvislosti s dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., dovolací súd konštatuje, že právna otázka, ktorá sa týka posúdenia účinkov nálezu ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014, nie je vzhľadom na vyššie vyslovený záver dovolacieho súdu ohľadom zmluvy o pripojení, relevantná. Vyriešenie dovolateľom nastolenej otázky by bolo právne významné pre vyriešenie tých sporov, v ktorých nebola medzi výrobcom elektriny a prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy.

63. Preto dotknutý nález ústavného súdu z 22. júna 2016, sp. zn. PL. ÚS 17/2014 podľa právneho názoru dovolacieho súdu na rozhodovaný spor nedopadá, keďže pri správnej aplikácii ustanovení § 21 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 24 ods. 2 písm. h/ 656/2004 Z. z. nemožno dospieť k záveru, že by medzi žalobcom a žalovaným nebola uzatvorená zmluva o prístupe do distribučnej sústavy. Vyriešenie tejto dovolacej právnej otázky by malo vzhľadom na rozhodovaný spor výlučne akademický charakter.

64. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky dovolacím súdom doposiaľ nevyriešenej (§ 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.), najvyšší súd žalovaným napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.).

65. Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie v jeho vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 C. s. p.).

66. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

67. V ďalšom konaní sú sudy nižšej inštancie (súd prvej inštancie a aj odvolací súd) právnym názorom dovolacieho súdu viazané (§ 455 C. s. p.).

68. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.